

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ

วัฒนธรรม ประเทศไทย

中国 文化 常识

(中泰对照)

国务院侨务办公室

The Overseas Chinese Affairs Office of
the State Council

国家汉语国际推广领导小组办公室

The Office of Chinese Language
Council International

高等教育出版社
Higher Education Press

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเทศจีน
中国文化常识

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศจีน
中国历史常识

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศจีน
中国地理常识

ห นังสือ “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเทศจีน” ได้ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจในการอธิบายส่วนประกอบสำคัญของอารยธรรมโลก นั่นคือ “วัฒนธรรมจีน” หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็นทั้งหมด ๑๐ ส่วน ดังนี้ ประวัติศาสตร์ดั้งเดิมของจีน, คุณธรรมอันดีงามของจีน, วรรณคดีสมัยโบราณของจีน, เทคโนโลยีในยุคโบราณของจีน, ศิลปะแบบดั้งเดิมของจีน, โบราณวัตถุของจีน, โบราณสถานของจีน, จิตรกรรมและหัตถกรรมจีน, ประเพณีนิยมของชาวจีน และชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีน หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นอย่างมีวรรณศิลป์ อ่านได้อย่างเพลิดเพลิน มีภาพประกอบที่สวยงาม เขียนขึ้นโดยพยายามให้มีมุมมองหลากหลายมุมมองของวัฒนธรรมจีนอันยิ่งใหญ่ เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้ชาวจีนโพ้นทะเล และชาวต่างชาติใช้เป็นสารานุกรมฉบับย่อ

ISBN 978-7-04-020716-3

9 787040 207163 >

06800

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ

วัฒนธรรม ประเทศไทย

中国文化常识

(中泰对照)

国务院侨务办公室
The Overseas Chinese Affairs Office of
the State Council

国家汉语国际推广领导小组办公室
The Office of Chinese Language
Council International

高等教育出版社
Higher Education Press

图书在版编目(CIP)数据

中国文化常识/国务院侨务办公室,国家汉语国际推广领导小组办公室.-北京:高等教育出版社,2007.2

ISBN 978-7-04-020716-3

I. 中... II. ①国... ②国... III. ①汉语-对外汉语教学-语言读物②文化-基本知识-中国-汉、泰
IV. ① H195.5 ② G12

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第128490号

出版发行	高等教育出版社	购书热线	010-58581118
社 址	北京市西城区德外大街4号	免费咨询	800-810-0598
邮政编码	100011	网 址	http://www.hep.edu.cn
总 机	010-58581000		http://www.hep.com.cn
经 销	蓝色畅想图书发行有限公司	网上订购	http://www.landaco.com
印 刷	北京佳信达艺术印刷有限公司		http://www.landaco.com.cn
		畅想教育	http://www.widedu.com
开 本	787 × 1092 1/16		
印 张	18.5	版 次	2007年2月第1版
字 数	420 000	印 次	2007年2月第1次

本书如有印装等质量问题,请到所购图书销售部门调换。

ISBN 978-7-04-020716-3
06800

版权所有 侵权必究
物料号 20716-00

中国常识系列编委会

主 任 刘泽彭

副主任 刘 辉 许 琳

编 委 雷振刚 刘志鹏

马箭飞 赵国成

李朋义 王君校

孙文正 邱立国

前言

《中国文化常识》、《中国历史常识》和《中国地理常识》是由中华人民共和国国务院侨务办公室组织北京华文学院、南京师范大学和安徽师范大学编写的一套汉语教学辅助读物，供海外华裔青少年通过课堂学习或自学的方式了解中国文化、历史、地理常识，同时供家长辅导孩子学习使用，在海外反响很好。

近年来，随着中国经济社会的迅速发展和国际影响的不断扩大，海外学习汉语的人数，尤其是非华裔汉语学习者人数大幅度增加。为了进一步适应广大海外汉语学习者了解中国文化的需求，促进中外文化交流，中华人民共和国国务院侨务办公室授权中国国家汉语国际推广领导小组办公室对《中国文化常识》、《中国历史常识》和《中国地理常识》进行改编。

《中国文化常识》、《中国历史常识》和《中国地理常识》改编本是一套面向世界各国汉语学习者的普及型、口语化的文化辅助读物，适用于海外对中国文化和汉语感兴趣的各类人员。在中华人民共和国国务院侨务办公室编写的中英文对照版基础上，此次改编增加了中文与德、法、日、韩、俄、泰、西班牙、阿拉伯语的对照版本。

中国国家汉语国际推广领导小组办公室委托高等教育出版社对《中国文化常识》、《中国历史常识》和《中国地理常识》进行改编，高等教育出版社对原书的部分内容进行了增删，修订了部分数据，重新遴选和修改了插图，并翻译出版英、德、泰语版本；外语教学与研究出版社翻译出版法、日、韩语版本；华语教学出版社翻译出版俄、西班牙、阿拉伯语版本。此次改编力求在原书强调科学性、思想性和实用性的基础上做进一步创新。希望本系列读物成为您了解中国的窗口，成为您通向汉语世界的桥梁。

此次改编得到了海内外诸多专家、学者和教师的关心与支持，他们提出了许多中肯的建议，在此向他们表示诚挚的谢意。

由于时间所限，书中不免会有疏漏和不当之处，希望使用者和专家学者不吝赐正，以供今后修订时改正。

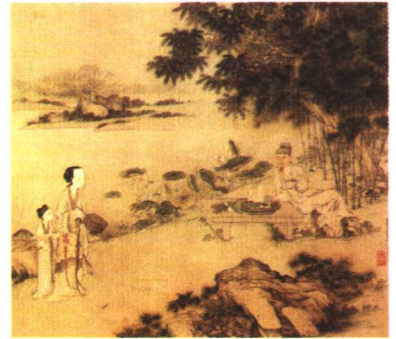
中国国家汉语国际推广领导小组办公室

2006年11月

คำนำ

หนังสือ "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเทศจีน" "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศจีน" "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศจีน" เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอนภาษาจีนชุดหนึ่งที่เรียบเรียงโดยวิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครุหนานจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย โดยได้รับมอบหมายจากสำนักงานกิจการชาวจีนโพ้นทะเลในคณะรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีจุดประสงค์ให้เยาวชนจีนโพ้นทะเลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของประเทศจีน หนังสือ ๓ เล่มนี้สามารถใช้ประกอบการศึกษาในห้องเรียน หรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ปกครองยังสามารถใช้เป็นหนังสือประกอบในการสอนลูกหลานได้อีกด้วย หนังสือชุดนี้ได้รับเสียงสะท้อนจากผู้อ่านนอกประเทศเป็นอย่างดีมาตลอด

ในช่วงเวลาไม่กี่ปีมานี้ เศรษฐกิจและสังคมของจีนพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้อิทธิพลของจีนที่มีต่อสากลขยายไปอย่างกว้างขวางและไม่หยุดยั้ง ทำให้ผู้ที่เรียนภาษาจีนนอกประเทศจีน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีเชื้อสายจีนนั้น เพิ่มขึ้นอย่างมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อสนองความต้องการในการเรียนรู้วัฒนธรรมจีนแก่ผู้ที่เรียนภาษาจีนในต่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างจีนกับต่างประเทศ ทางสำนักงานกิจการชาวจีนโพ้นทะเลฯ ได้มอบอำนาจให้ The Office of Chinese Language Council International ทำการปรับปรุงแก้ไขหนังสือ ๓ เล่มดังกล่าว

หนังสือฉบับปรับปรุงชุดนี้ เป็นหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ทางวัฒนธรรมจีน มีลักษณะเป็นภาษาพูด เหมาะแก่บุคคลที่สนใจในการเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีนทุกเพศทุกวัย หนังสือ ๓ เล่มนี้มีพื้นฐานมาจากหนังสือฉบับเทียบภาษาจีน-อังกฤษ ที่เรียบเรียงโดยสำนักงานกิจการชาวจีนโพ้นทะเลฯ การปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ได้เพิ่มหนังสือฉบับเทียบภาษาจีน-เยอรมัน, ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น, เกาหลี, รัสเซีย, ไทย, สเปนและอาหรับ รวม ๘ ฉบับ

The Office of Chinese Language Council International ได้ฝากให้ทางสำนักพิมพ์อุดมศึกษา (สำนักพิมพ์ Gaodeng Jiaoyu) ทำการปรับปรุงแก้ไขหนังสือ ๓ เล่มข้างต้น โดยมีการตัดเนื้อหาบางส่วนและแก้ไขตัวเลขบางแห่ง ทำการคัดเลือกและปรับปรุงภาพประกอบขึ้นใหม่ ได้มีการแปลและจัดพิมพ์ฉบับภาษาอังกฤษ ฉบับภาษาเยอรมันและฉบับภาษาไทย ส่วนทางสำนักพิมพ์การเรียนการสอนและศึกษาวิจัยภาษาต่างประเทศ (สำนักพิมพ์ Waiyu Jiaoxue yu Yanjiu) ได้ทำการแปลและจัดพิมพ์ฉบับภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเกาหลี สุดท้าย สำนักพิมพ์การเรียนการสอนภาษาจีน (สำนักพิมพ์ Huayu Jiaoxue) ได้ทำการแปลและจัดพิมพ์ฉบับภาษารัสเซีย ภาษาสเปน และภาษาอาหรับ ในการปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ ทางเราได้พยายามให้มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยเน้นให้สอดคล้องกับหลักวิชา เน้นลักษณะความคิดและการประยุกต์ใ้หมากยิ่งขึ้น ผู้เรียบเรียงมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุดนี้จะเป็นหน้าต่างที่จะช่วยให้ผู้อ่านเราไปประเทศจีนในทุกๆ ด้าน และเป็นสะพานที่ช่วยให้ท่านก้าวเข้าสู่โลกภาษาจีน

การปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและความสนใจจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และอาจารย์หลายท่านทั้งในประเทศและนอกประเทศ ท่านเหล่านี้ได้เสนอข้อคิดเห็นดีๆ มากมาย จึงขอขอบพระคุณท่านด้วยความสัจย์จริงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เนื่องจากเวลาอันจำกัด หนังสือชุดนี้อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง หากท่านผู้อ่านและผู้เชี่ยวชาญจะกรุณาชี้แนะมาทางเรา เพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสหน้า ทางเราจะขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

《中国文化常识》

主 编 任启亮
副 主 编 时 序
编写人员 任启亮 时 序 李 晨 李嘉郁 赵晋华 彭 俊
责任编辑 马耀俊
英文编辑 林美琪
美术编辑 阮永贤 刘玉瑜

《中国文化常识》(中泰对照)

改编人员 张 轶 任会斌 毛丹丹 贾 宇
中文审稿 袁晓波 朱子仪
泰文翻译 Chanon Suttavekul Phoomarin Phromlertamorn Sahattaya Sittivised
泰文审稿 孙文华

策 划 刘 援 祝大鸣
项目负责 祝大鸣 梁 宇
项目编辑 梁 宇
责任编辑 梁 宇 杨建兴
泰文编辑 虞 群
版式设计 高等教育出版社美编室
美术编辑 张中中 赵 阳
封面设计 王凌波
责任绘图 高等教育出版社绘图室
插图选配 艾 斌
责任印制 朱学忠
图片来源 高等教育出版社 全景图片公司 ChinaFotoPress

目录

สารบัญ

中国传统思想 ปรัชญาดั้งเดิมของจีน

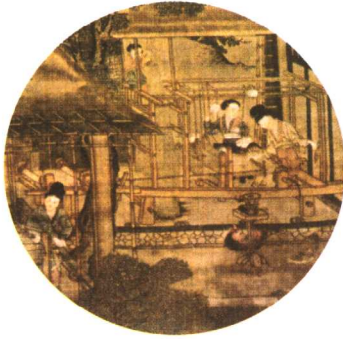
概述 สภาพโดยสังเขป	2
孔子 ขงจื้อ	4
“四书五经”与儒家思想 “ซื่อชู่หฺวู่จิง”(สี่หนังสือห้าคัมภีร์)	
กับแนวคิดลัทธิขงจื้อ(หลูเจีย)	8
老庄与道家思想 เหล่าจวงกับปรัชญาลัทธิเต๋า	10
佛学思想 ปรัชญาในพุทธศาสนา	12

中国传统美德 คุณธรรมอันดีงามของจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	16
孝敬父母 กตัญญูต่อบิดามารดา	18
尊老爱幼 เคารพผู้อาวุโสและรักเมตตาเด็ก	20
“岁寒三友” “ซุ่ยหานซานหยิว”	22
诚实守信 ซื่อสัตย์และรักษาคำพูด	24
尊师重教 เคารพอาจารย์ให้ความสำคัญกับการศึกษา	26

中国古代文学 วรรณคดีสมัยโบราณของจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	30
远古神话 เทพนิยายยุคดึกดำบรรพ์	32
《诗经》“ซื่อจิง”(กัมภีร์กวี)	36
楚辞 “ฉู่ฉือ”(บทกวีของรัฐบาล)	40
汉乐府 “ฮั่นเหล่วฝู่”(เพลงที่รวบรวมโดยเหล่าผู้แต่งราชวงศ์ฮั่น)	44
南北朝民歌 เพลงพื้นบ้านสมัยราชวงศ์ใต้เหนือ	46
唐诗 “ถังซือ”(บทกลอนในสมัยราชวงศ์ถัง)	48
宋词 “ซ่งฉือ”(ฉือในสมัยราชวงศ์ซ่ง)	52
元杂剧 “หยวนจ่าจู้”(จั่วจ่าจู้สมัยราชวงศ์หยวน)	56

明清小说 นวนิยายสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง	60
四大民间传说 นิทานพื้นบ้านสี่เรื่องเยี่ยม	64

中国古代科技

เทคโนโลยีในยุคโบราณของจีน

概述 ภาพโดยสังเขป	74
指南针 เข็มทิศ	76
造纸术 การทำกระดาษ	78
印刷术 แท่นพิมพ์	80
火药 ดินปืน	82
《甘石星经》 “กานสี่อชิงจิง”	84
张衡与地动仪 จางเหิงและเครื่องมือวัดแผ่นดินไหว	86
祖冲之与圆周率 จูชงจือกับอัตราส่วนของเส้นรอบวง	88
纺织技术 เทคนิคการทอผ้า	90
日晷和铜壶滴漏 “รื่อกู่ชฺ” (นาฬิกาแสงแดด) และกาสามฤทธิหยดน้ำ	92
算盘和珠算 ลูกคิดและ “จูชว่น”	96

中国传统艺术

ศิลปะแบบดั้งเดิมของจีน

概述 ภาพโดยสังเขป	100
民乐 ดนตรีพื้นบ้านของจีน	102
京剧 จิวปักกิง	104
地方戏 อุปรากรจีนท้องถิ่น	108
曲艺 ศิลปะพื้นบ้าน	112
围棋 หมากล้อม	114
中国象棋 หมากรุกจีน	116
汉字 ตัวอักษรจีน	118
书法 การเขียนพู่กันจีน	120
篆刻 การสลักตรา	122
中国画 ภาพวาดจีน	124

中国文物 โบราณวัตถุของจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	130
甲骨文 ตัวอักษร“เจี๋ยกู่เหวิน”(ตัวหนังสือที่สลักลงบนกระดูกเต่าและกระดูกสัตว์)	132
三星堆文化 วัฒนธรรม“ซานซิงดุย”	134
司母戊方鼎 “ดิ่ง”รูปสี่เหลี่ยมชื่อหมู่วู่	138
越王勾践剑 ดาบของพระเจ้าโกวเจี้ยนแห่งรัฐเยว่	140
良渚美玉 หยกอันสวยงามของเหลียงจู่	142
长信宫灯 โคมพระราชวังฉางจิ้น	144
秦始皇陵兵马俑 หุ่นทหารและม้าดินปั้นสุสานจิ้นซีฮ่องเต้(ดินสือหวง)	146
曾侯乙编钟 กลุ่มระฆัง“เปียนจง”เจิงโหวอี้	150
金缕玉衣 “จินหลู่หยู่อี้”(เสื้อหยกเส้นทอง)	152
铜奔马 ม้าทองแดงท่าวิ่ง	154
永乐大钟 ระฆังใหญ่หย่งเล่อ	156
古代钱币 เหรียญเงินตราโบราณ	158
敦煌莫高窟 ถ้ำหินม่อเกาคุนหวง	160

中国古代建筑 โบราณสถานของจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	166
宫廷 พระราชวัง	168
寺庙 วัดวาอาราม	172
园林 สวนไม้ดอก	176
塔 เจดีย์	180
桥梁 สะพาน	182

中国工艺美术

จิตรกรรมและหัตถกรรมจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	186
唐三彩 “ถังซานฉ่าย”(เครื่องสามสีในสมัยราชวงศ์ถัง)	188
瓷器 เครื่องเคลือบ	190
景泰蓝 เครื่องฉมจิ้งไท่หลาน	192
扇子 พัด	194
风筝 วัว	196
灯彩 โคมไฟ	198
刺绣 งานเย็บปักถักร้อย	200
丝绸 ผ้าแพรและผ้าไหม	202
蜡染和蓝印花布 ผ้าบาติกและผ้าลายสีคราม	204
剪纸 งานฝีมือการตัดกระดาษ	206
玉雕 หยกสลัก	208
石狮 สิงโตหิน	210
文房四宝 สิ่งล้ำค่าในห้องหนังสือทั้งสี่	212

中国民俗

ประเพณีนิยมของชาวจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	218
中国人的姓名 ชื่อแซ่ของชาวจีน	220
十二属相 สิบสองนักษัตร	224
小孩儿满月与抓周 การฉลองครบเดือนกับการเสี่ยงทายจับของเมื่ออายุครบปีของเด็ก	226
婚礼 ประเพณีการแต่งงาน	228
四灵——古代吉祥的象征 สี่มงคล—สัญลักษณ์สิริมงคลในสมัยโบราณ	230
吉祥图案 รูปสิริมงคล	234
民间庙会 งานวัดในหมู่ประชาชน	236
舞狮 การแสดงเชิดสิงโต	238

春节 เทศกาลตรุษจีน	240
元宵节 เทศกาลหยวนเจี๋ย	242
清明节 เทศกาลชิงเหม้ง	244
端午节 เทศกาลฉวนอู๋	246
中秋节 เทศกาลไหว้พระจันทร์	248
二十四节气 ช่วงการเปลี่ยนแปลงดินฟ้าอากาศสี่สิบช่วง	250

中国人的生活

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีน

概述 สภาพโดยสังเขป	256
旗袍与中国传统服饰 ที่เพื่อกับเครื่องแต่งกายที่สืบทอดต่อกันมาของจีน	258
中国饮食 อาหารจีน	262
中国茶 ชาจีน	266
中国酒 สุราจีน	268
中国民居 ที่อยู่อาศัยของชาวจีน	270
马车、轿子与布鞋 รถม้า เกี้ยวและรองเท้าผ้า	274
中医中药 การแพทย์แผนจีนและยาจีน	276
针灸术与麻醉术 การฝังเข็มและการใช้ยาชา	278
汉语 • 普通话 • 方言 ภาษาจีน • ภาษาจีนกลาง • ภาษาถิ่น	280

中国传统思想

ปรัชญาดั้งเดิมของจีน

概述

สภาพโดยสังเขป

中国人注重人与自然的和谐，在中国传统思想中，“天人合一”是一个著名的话题。中国传统思想更注重个人修养的提升，更关注“修身养性”；更为重视智慧的体悟，而对逻辑推理不是特别在意。

可以说，中国有一套完整的影响了中国几千年的思想体系，而这套体系最重要的组成部分就是孔子、孟子开创的儒家思想和老子、庄子开创的道家思想以及佛学思想。其中，对中国影响最大、最深远的是儒家思想。

สภาพโดยสังเขป

ชาวจีนจะให้ความสำคัญเรื่องของความกลมกลืนระหว่างคนและธรรมชาติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปรัชญาจีนมีคำกล่าวที่มีชื่อเสียงว่า “สวรรค์และโลกมนุษย์รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน” ปรัชญาดั้งเดิมของจีนให้ความสำคัญกับการฝึกตนเองในด้านคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน “การฝึกจิตใจและการปฏิบัติตัว” ทั้งยังให้ความสำคัญกับการตระหนักรู้ของสติปัญญา แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านตรรกวิทยา

สามารถกล่าวได้ว่า จีนมีระบบแนวคิดปรัชญาที่สมบูรณ์แบบมานานับหลายพันปีแล้ว และระบบแนวคิดดังกล่าวก่อตัวมาจากแนวคิดปรัชญาของลัทธิขงจื๊อ(หลูเจีย) ซึ่งมีขงจื๊อและเม้งจื๊อเป็นผู้ก่อตั้ง ลัทธิเต๋าซึ่งมีเหลาจื๊อ จวงจื๊อเป็นผู้ก่อตั้ง ตลอดจนแนวคิดของทางพุทธศาสนา จากที่กล่าวมาลัทธิที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดปรัชญาของจีนมากที่สุดได้แก่แนวคิดจากลัทธิขงจื๊อ

1. 老子
เหลาจื๊อ
2. 庄子
จวงจื๊อ
3. 汉字“禅”
ตัวอักษรจีน“เซิน”
4. 木刻佛像版画
พระพุทธรูปแกะสลักไม้

孔子

0000

聖賢像

孔子（公元前551—公元前479年），名丘，字仲尼，鲁国人。中国春秋末期伟大的思想家和教育家，儒家学派的创始人。

孔子的远祖是宋国的贵族，殷王室的后裔。在孔子很小的时候，他的父亲就去世了，之后孔子的家境逐渐衰落。虽然孔子年轻的时候很贫困，但是他立志学习，他曾经说过：“三人行，必有我师焉。”后来，他开始授徒讲学，他一共教授了3 000多个学生，其中不乏贫困家庭的孩子，改变了以往只有贵族子女才有资格上学的传统。孔子晚年还编订上古书籍，保存了很多古代的文献，我们现在看到的《诗经》、《尚书》、《周易》等等都经过他的编订。

孔子的很多思想即使在